

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Анелия Александрова Касабова, ИЕФЕМ – БАН

за научната и академична дейност на гл. ас. д-р Галина Николаевна Праскова (с научен псевдоним Гончарова)

по повод конкурс за академичната длъжност доцент по направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата /Теория и история на културата. Социална и културна история на България. Ново и най-ново време/, обявен в ДВ, бр. 105 от 11.12.2020 г.

1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСКАТА НА ПУБЛИКАЦИИТЕ НА КАНДИДАТКАТА

В конкурса за доцент участва като единствен кандидат гл. ас. д-р Галина Николаевна Праскова (Гончарова). Кандидатката е представила всички необходими документи коректно и прецизно, няма допуснати административни пропуски. Представените материали дават пълна и подробна информация за научната и преподавателската дейност на д-р Галина Гончарова. Коректно д-р Гончарова прилага два списъка на публикации – един, който съдържа всички публикации, и един, в който са включени публикациите, с които участва в настоящия конкурс. За участие в конкурса гл. ас. д-р Гончарова представя монографията *Хроника на замозването и модернизацията в Царство България. Историята на Александър Тенев*. София: ИИБМ/Сиела (под печат), 5 (съ-)ставителства; две глави от книги; 25 статии, публикувани в периода от 2004 г. насам, рецензии и отзиви.

В количествено отношение публикациите на кандидатката надвишават значително минимални национални изисквания, поставени в Закона за развитие на академичния състав и свързаните с него правилници. Представената научна продукция отговаря на профила на конкурса – значителна е като обем, значима е като съдържание и разгледани изследователски теми.

2. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ИЗСЛЕДОВАТЕЛСКАТА И АКАДЕМИЧНА ДЕЙНОСТ НА КАНДИДАТКАТА

Галина Гончарова завършва магистратура по културология с професионална квалификация „културолог, учител по философските дисциплини“ през 1998 г, през 2011 г. защитава дисертационен труд на тема „Поколения, поколенчески дискурси и колективни времена: Употреби на генерационните деления в България през втората половина на XIX и началото на XX век“. Високото ниво на магистърската теза и на дисертационния труд отразяват

висока лична мотивация, както и високо ниво на преподаване в „История и теория на културата“, Философски факултет. През 2001 г. Г. Гончарова е назначена като хонорувана асистентка към катедрата. Последователното академично израстване на д-р Галина Гончарова е израз на устойчив траен интерес и доказателство за развити компетентности и преподавателски умения.

Биографията на Галина Гончарова впечатлява и с участие в научни проекти (общо 14) към различни академични институции в България и в чужбина като изследователка и/или като ръководителка, активно се включва в организирането и подготовката на национални и международни научни форуми.

Научната кариера на д-р Галина Гончарова показва умело съчетаване на изследователска работа, преподавателска и експертна дейност.

3. НАУЧНИ ОБЛАСТИ И ПРОБЛЕМИ.

Д-р Галина Гончарова работи по разнообразни теми, които разглежда в сравнителна перспектива в широкия времеви диапазон 18. – 21 в. и в широк пространствен план: социална роля на религията и религиозност – като перспектива към близкото минало и религиозността в постсоциалистическия контекст; политики на поколенията и поколенчески дискурси, младежки субкултури и изкуства; образи на „нормалността“, на „болестта“, на смъртта и измеренията на грижата. Авторката прилага методите на биографичните изследвания и устната история, като анализира методически дълбоко, с критична научна дистанция житейските интервюта. Тези основни изворови материали д-р Галина Гончарова съчетава с (исторически) анализ на различни видове архивни материали, нормативни документи, публични дискурси.

4. ПЕДАГОГИЧЕСКА И НАУЧНО-ПРИЛОЖНА ДЕЙНОСТ

Прилагайки метода на биографичното интервю с емпатия и уважение към събеседниците си, особено при теренна работа с уязвими хора и общности, д-р Гончарова развива социално значимия терапевтичен ефект на биографичното разказване както в индивидуален план, така и за създаване на (емоционални) общности. Това оценявам като значим научно-приложен принос.

Приносни са водените от д-р Галина Гончарова лекционни курсове и упражнения в бакалавърската и магистърската програми, отразяващи богатството на изследваните от нея теми: култура на Европейското Просвещение и Френската революция; младежки субкултури и изкуствата на 20 в.; поколения, поколенчески дискурси и социално време; история на българската култура през Ново и най-ново време; тематични курсове, свързани с периода на социализма – интимност и субективност, как се става поет; биографичен и културен опит на грижата.

В дългогодишния си стаж като преподавателка д-р Галина Гончарова е ръководила 34 бакалавърски и магистърски дипломни работи и е участвала в подготовката на материали за два учебника по история на Югоизточна Европа, издадени на английски език.

5. ОСНОВНИ НАУЧНИ ПРИНОСИ

Оригиналните научни приноси на д-р Галина Гончарова са в подбора на значими, сравнително слабо разработени теми, ключови за разбирането на българската модерност и съвременност като история на поколенията и младежта, изследвания на смъртта и на грижата. Приносно е компетентното, обосновано и последователно съчетаване на подходи от историческата антропология, културните изследвания и устната история, микроисторията и социологията. Отличното познаване на теоретичната литература, съчетано със съвестна, прецизна теренна работа, събиране и анализиране на разностранни извори, позволява на изследователката да изведе оригинални модели, да аргументира нови понятия като „насилствена транскултурна памет“, алтернативна публичност, (дис)утопични съдържания на „паметта на пътя“, „постмортални репутации“ и др.

Основният труд, представен за участие в настоящия конкурс, монографията „Хроники на замогването и модернизацията в Царство България. Историята на Александър Тенев“ е концентриран израз на натрупани изследователски умения. Още с въвеждащите си думи авторката увлича читателите да проследят вълнуващия път за историко-антропологична реконструираща работа. Чрез балансирана авторефлексия, „дневник на провалите, запълван ентузиазизирано“, по остроумното определение на Г. Гончарова, тя показва предизвикателствата и радостите на изследователя, разкрива изследователската и наративната си стратегии. В основата на изследването е съвместен с проф. д-р Даниела Колева проект за реконструиране на конкретен житейска съдба – на Александър Тенев (1881 – 1950), заможен земеделец, търговец на земя и акционер на банка от Новозагорския край, В труда си д-р Гончарова преплита биографичните с културните и социални измерения на родовата история, успява да разположи „семеината история в поредица от контексти: на селото, на региона, на модернизирателна се България. [...] да огледа националната във фамилната история“, да очертае плътна картина на развитието на България от първите десетилетия на националната държава до средата на 20 в.

Структурата на труда не следва традиционното разделение в глави по хронологичен или тематичен принцип, авторката не следва и често прилаганото разделяне на теоретико-методологична и емпирична част. Възгледи на Ж. Ревел, Д. Берто, М. Фуко, Ф. Барт, Айзенщат и редица други теоретици – философи, историци, социолози, антрополози, са творчески вплетени в анализите на житейски разкази, краеведски изследвания, отчети, доклади, статистики, нормативни документи. С усет към детайла, д-р Г. Гончарова открива отделни артефакти, документи, събития, образи, за да обхване чрез последователното им контекстуализиране централни процеси и развития. Така например една карта за

самоличност от 1935 г. е в основата на широко представяне на политиките на идентификация, свързани с моделирането на модерното гражданство в Европа и Северна Америка. На този фон д-р Гончарова очертава спецификите на българските управленски програми и решения, извежда как в периода между двете световни войни нормативните представи за личността се развиват и усложняват, отразявайки специализацията на труда. Това е само един от многото конкретни примери за майсторството на авторката да открива детайла, чрез детайла да оглежда в различен мащаб важни стопански, демографски, социални, културни процеси и по този начин да обрисова картината на България от първата половина на 20 век в нейната пъстрота и дълбочина.

Авторката представя синтезирано и с уважение към оспорващи се (хипо)тези комплексните научни дебати за модерната икономическа история на страните от Югоизточна Европа – тезите за изоставане, догонване, „еволуция без развитие“ и „спирала на упадък“ (М. Паларе), тезата за ускорен икономически растеж. Чрез внимателния анализ на конкретната семейна история д-р Гончарова разкрива дълготрайния процес по „отсяване“ на представи и нагласи за добър и достоен живот, придава плътност на теорията за множествеността на културно-историческите контексти и на траекториите и формите на модернизацията.

Приносен за мен е и стилът на писане на д-р Г. Гончарова, уметлото преплитане на научни и художествени жанрове. Трудът се чете „на един дъх“, богатството от сведения е анализирано с научна прецизност, същевременно е представено като интригуващо четиво. Стил, който прави науката не само разбираема, но и привлекателна.

Като отчитам фината чувствителност на д-р Г. Гончарова към категорията пол, си позволявам да препоръчам по-последователно да се използва ж.р. при съществителни за професии.

Представеният монографичен труд е оригинално, задълбочено, критично, аргументирано, вълнуващо историко-антропологично изследване на България от първата половина на 20 век до драматичния край на епохата на „модернизацията без шум“ след Втората световна война.

6. ЛИЧНИ ВПЕЧАТЛЕНИЯ ОТ КАНДИДАТКАТА

Имала съм удоволствието да участвам в различни научни форуми заедно с д-р Галина Гончарова, някои от тях организирани от нея с висока професионалност и коректност. За мен д-р Гончарова е перспективен учен, открояващ се с професионална отговорност и самовзискателност, инициативност и способност за работа в екип; преподавателка и лекторка, която успява да мотивира и вдъхнови студенти и широка публика за ангажирана наука.

7. МОТИВИРАНО И ЯСНО ФОРМУЛИРАНО ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на казаното по-горе за високите научни и научноприложни постижения, изследователски опит и активна преподавателска дейност на гл. ас. д-р Галина Николаевна Праскова/Гончарова, напълно убедено давам категорично положителна оценка и препоръчвам на членовете на уважаемото Научно жури и на Факултетния съвет на Философски факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ да гласуват единодушно в подкрепа на избирането на д-р Галина Николаевна Праскова/Гончарова на академичната длъжност доцент по направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата /Теория и история на културата. Социална и културна история на България. Ново и най-ново време/.

Доц. д-р Анелия Касабова

10.04.2021 г.

София